

UTJECAJ "PROGRAMA STRUKTURIRANIH IGARA" NA PROMJENE SOCIOMETRIJSKOG POLOŽAJA UČENIKA S POSEBNIM POTREBAMA

SUNČICA DALIĆ PAVELIĆ*, REA FULGOSI MASNJAK**, ZRINJKA STANČIĆ**

Primljeno: travanj 2003.
Prihvaćeno: svibanj 2003.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 376.4

Osnovna namjera ovog rada bila je utvrditi utjecaj "Programa strukturiranih igara" na sociometrijski položaj učenika s posebnim potrebama s obzirom na spol. Ispitivanje je provedeno u dvije osnovne škole na području grada Zagreba na uzorku od 1144 učenika (N=570 učenika u eksperimentalnoj i N=574 u kontrolnoj skupini) od četvrtog do osmog razreda. Skupine su izjednačene po dobi, spolu, broju integriranih učenika u razrede, stručnoj spremi majke. "Program strukturiranih igara" sastoji se od dvadeset igraonica podijeljenih u pet skupina igara ("Isti ali drukčiji", "Igre upoznavanja", "Igre za bolju povezanost u skupini", "Igre za bolje socijalno učenje", "Igra za kraj"). Eksperimentalna skupina učenika (N=570) tijekom pet mjeseci je bila uključena jedan put na tjedan po 1 sat (ukupno 20 sati) u eksperimentalni "Program strukturiranih igara". Kontrolna skupina učenika (N=574) nije bila obuhvaćena. Sociometrijski položaj učenika s posebnim potrebama ispitan je Sociometrijskim testom (Jenings, Moreno, 1962.) na uzorku 63 učenika s posebnim potrebama eksperimentalne i kontrolne skupine. Rezultati pokazuju da različite radionice tog Programa imaju različit utjecaj na promjene sociometrijskog položaja učenika s posebnim potrebama s obzirom na spol.

Key words: sociometric position, pupil of special needs, the structured games program

Uvod

Sociometrijski položaj učenika s posebnim potrebama važan je pokazatelj uspjeha njihova uključivanja u redovni sustav odgoja i obrazovanja. Cilj uspješne integracije nije samo fizička integracija nego i prihvaćanje i pripadanje razrednoj zajednici. Autorica Stančić, Z. (1989.) ističe da s polaskom u školu mijenja uloga i status djeteta jer pred njegovim ponašanjem stoje novi zahtjevi i očekivanja. U skupini vršnjaka u razrednoj zajednici razvija se složena dinamika s problemima statusa i uloga u odnosima među skupinama. Uzme li se u obzir činjenica da je to dob kad se stječu prva trajnija poznanstva, može se potpunije spoznati priroda i važnost utjecaja vršnjaka u razrednoj zajednici na socijalizaciju ličnosti. Zvonarević (1989.) ističe da socijalni kontakti s vršnjacima u razrednoj zajednici, i

izvan nje čine važan element za usvajanje svjetonazora i pružaju mogućnost da dijete vlastitom aktivnošću stvara (ili ne stvara) određeni položaj i prilike.

Postoje mnogobrojna istraživanja (u inozemstvu i kod nas) koja se bave problematikom sociometrijskog položaja učenika s posebnim potrebama u integracijskim uvjetima. U mnogim se istraživanjima pokazalo da sociometrijski položaj učenika s posebnim potrebama u znatnoj mjeri ovisi o vrsti oštećenja. Tako je taj položaj učenika s tjelesnom invalidnošću znatno povoljniji od sociometrijskog položaja učenika s lakom mentalnom retardacijom (Wiberly, Summers prema Cruickshank, 1959.). Gottlieb i Davis (1973.) ispitali su prihvaćenost mentalno retardiranih učenika kao partnera u igri te su utvrdili da su oni značajno rjeđe odabirani. Tako dobivene rezultate autori objašnjavaju činjeni-

* Škola Mate Lovraka, Zagreb

** Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu